

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I UPPSALA**

Enhet 2

DOM
2015-03-31
Meddelad i
Uppsala

Mål nr
952-15 E

SÖKANDE

Aros Mediateknik AB, 556418-6053
Kuggstångsgatan 9
721 38 Västerås

MOTPART

Hallstahammars kommun
734 80 Hallstahammar

SAKEN

Offentlig upphandling enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling,
LOU

DOMSLUT

Förvaltningsrätten avslår ansökan om överprövning.

KONKURRENSVERKET	
2015-04-01	
Avd	
Dnr	
KSnr	Aktbil

BAKGRUND

Hallstahammars kommun (kommunen) har genomfört en upphandling av ramavtal benämnd ”Interaktiva tavlor”, dnr BUN 140/14. Kommunen har fattat tilldelningsbeslut och antagit anbudet från School Management AB (SMAB).

Med anledning av SMAB:s låga anbud har kommunen dessförinnan infordrat bevis att ställda krav uppfylls. SMAB:s svar har på SMAB:s begäran belagts med sekretess. Förvaltningsrätten har den 19 mars 2015 avslagit Aros Mediateknik AB:s (bolaget) yrkande om edition av SMAB:s svar.

YRKANDEN M.M.

Bolaget ansöker om överprövning av upphandlingen och yrkar att upphandlingen inte får avsluta innan rättelse har skett. Bolaget anför bl.a. följande. Kommunen har handlat i strid med de grundläggande upphandlingsrättsliga principerna i LOU när man inte har diskvalificerat anbudet från SMAB, trots att anbudet är underprissatt. Då bolaget begärt ut en specifikation på de produkter SMAB ämnar att leverera har kommunen avslagit detta med hänvisning till att SMAB riskerar att lida avsevärd skada om uppgiften röjs.

En av de grundläggande upphandlingsrättsliga principerna i 1 kap. 9 § LOU samt den bakomliggande EU-rätten är principen om att upprätthålla och tillvarata konkurrensen på marknaden. Kommunen har brutit mot denna princip genom att anta ett anbud som snedvrider konkurrensen då det ligger långt under kostnaderna för de offererade produkterna och tjänsterna. Skyldigheten att upprätthålla och tillvarata konkurrensen är något som till stor del har tappats bort i det dagliga upphandlingsarbetet. Det är viktigt att komma ihåg att upphandlingsrätten är mer komplex och innehåller fler delar än de uttryckliga stadgandena i LOU i snäv bemärkelse.

Kompetensbristen avseende förhållandet mellan upphandlingsrätten och konkurrensrätten är stor, vilket leder till direkt felaktig tillämpning av upphandlingsrätten. Kommunen har uppvisat total okunskap avseende de konkurrensrättsliga delarna av upphandlingsrätten. Kommunen har handlat i strid med LOU och EU-rätten genom att inte redogöra för skälen för beslutet och inte upprätthålla konkurrensen på marknaden. SMAB:s anbud onormalt lågt och det går inte att avgöra vilka produkterna är. Det finns inte några produkter på marknaden som uppfyller förfrågningsunderlagets kvalitetskrav till de priser som SMAB offererat. FN:s Global Compacts principer kan exempelvis inte vara uppfyllda då tillverkningskostnaderna kräver att produkterna görs i Kina. Ursprungslandet för tillverkning redovisas dock inte i kommunens beslut.

Kommunen har även handlat i strid med transparensprincipen genom att det inte i upphandlingens dokumentation, såsom utvärderingsrapporten, går att utläsa på vilka grunder poängen i utvärderingen har tilldelats eller hur utvärderingen gått till. Det går således inte att utläsa hur kommunen kommit fram till lägsta pris i tilldelningsbeslutet. Att endast ange ett utvärderingspris, som inte på något sätt går att härleda eller verifiera och säkerställa, uppfyller inte kravet på att beställaren måste ange skälen för beslutet. Detta strider mot 1 kap. 9 § LOU och mot 9 kap. 9 § LOU. För att LOU:s regler ska kunna upprätthållas är det en förutsättning att det går att utläsa hur kommunens "utvärderingspris" beräknats, vilka faktorer som har bedömts och hur dessa faktorer har bedömts. Det är i förevarande fall inte möjligt att säkerställa att kommunen har iakttagit att de upphandlingsrättsliga principerna upprätthålls.

Den skada som bolaget till följd av kommunens agerande riskerar att lida kan förhindras genom att förvaltningsrätten förordnar om att upphandlingen inte får avslutas förrän rättelse har vidtagits på så sätt att SMAB:s anbud diskvalificeras och inte tas med till utvärdering.

Kommunen bestrider bifall till bolagets ansökan om överprövning. Till stöd för sin talan anför kommunen bl.a. följande. Som framgår av förfrågningsunderlaget är upphandlingen en lägsta-pris-upphandling. Några poäng fördelas således inte. Av utsända handlingar framgår skälen till antagningsbeslutet genom den tabell som redovisar respektive anbuds anbudspris. Beräkningsgrunderna framgår tydligt av förfrågningsunderlagets utvärderingskriterier (punkt 2.12) samt av upphandlingens prisbilaga. Därutöver har anbudsgivare som så begärt fått del av inkomna anbud. I den prisbilaga som tillhör upphandlingen har det inte krävts att erbjudna produkter ska redovisas utan endast prissättas. Därutöver har anbudsgivarna intygat att ställda krav uppfylls. Kommunen har dock förbehållit sig rätten att i efterhand infordra bevis på att krav uppfylls. Kommunen har i samband med bedömningen av inkomna anbud granskat och begärt in förtydliganden av anbuderna i den mån kommunen bedömt att sådana krävs. Kommunen har då bl.a. begärt in förtydligande från SMAB avseende priser och produktval. SMAB har i sitt svar redovisat de av kommunen efterfrågade uppgifterna. SMAB har till svar bifogat en begäran om sekretess för sina förtydligande uppgifter. Kommunen har inte funnit skäl att inte bevilja SMAB:s begäran. Som framgår av 15 kap. 17 § LOU får kommunen förkasta ett anbud som man bedömer som orimligt lågt. Någon skyldighet att göra detta föreligger dock inte. Kommunen har bedömt att SMAB uppfyller ställda krav och att skäl för förkastande av anbudet därmed saknats.

DOMSKÄL

Frågan i målet är om det, mot bakgrund av de grunder som bolaget har anfört, finns skäl för ingripande i enlighet med bestämmelsen i 16 kap. 6 § LOU.

Enligt 1 kap. 9 § LOU ska upphandlande myndigheter behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt genomföra upp-

handlingar på ett öppet sätt. I 16 kap. 6 § LOU anges att om den upphandlande myndigheten har brutit mot de grundläggande principerna i 1 kap. 9 § LOU eller någon annan bestämmelse i LOU och detta har medfört att leverantören har lidit eller kan komma att lida skada ska rätten besluta att upphandlingen ska göras om eller att den får avslutas först sedan rättelse har gjorts. Det åligger den som gör gällande att det föreligger fel i en upphandling att påvisa bristerna i denna.

Av tilldelningsmeddelandet framgår att SMAB lagt ett anbudspris på 92 500 kr. Av de fem återstående anbuden är bolagets lägst, med ett anbudspris på 211 083, 80 kr medan det högsta uppgår till 795 982 kr. SMAB har därmed lagt ett anbudspris som är väsentligt lägre än övriga anbudsgivares.

I 15 kap. 17 § LOU anges att en upphandlande myndighet får förkasta ett anbud om myndigheten finner att priset är onormalt lågt. Vidare anges att ett sådant anbud får förkastas först sedan myndigheten skriftligen begärt en förklaring till det låga anbudet och inte fått tillfredsställande svar.

Förvaltningsrätten konstaterar att en upphandlande myndighet har möjlighet att förkasta ett anbud som är onormalt lågt. Kommunen har i den nu aktuella upphandlingen begärt in en förklaring till SMAB:s låga anbud och anser sig därefter ha fått ett tillfredsställande svar. Enligt förvaltningsrättens mening kan därmed förhållandet att kommunen har valt att inte förkasta SMAB:s anbud inte föranleda något ingripande enligt LOU eftersom det av den aktuella bestämmelsens formulering följer att det inte föreligger någon skyldighet för en myndighet att förkasta ett lågt anbud.

Av 9 kap. 9 § LOU framgår bl.a. att den upphandlande myndigheten vid tilldelning av kontrakt ska underrätta om skälen för beslutet. I förarbetsuttalande anges därvid bl.a. följande (prop. 2001/02:142 s. 97). Alltför intet-

sägande uppgifter om varför en viss eller vissa leverantörer tilldelats upphandlingskontraktet kan innebära att enheten inte kan anses ha lämnat upplysningar om skälen för beslutet. Det är således inte tillräckligt att enheten i upplysningarna som skäl anger att den vinnande leverantörens anbud var det ekonomiskt mest fördelaktiga. Om anbudet antagits på den grunden bör i upplysningarna även redovisas vilka omständigheter som enheten tagit hänsyn till för att enheten skall anses ha lämnat skäl för tilldelningsbeslutet. Om anbudet antagits på den grunden att det haft lägst anbudspris är det dock tillräckligt att enheten i upplysningarna om tilldelningsbeslutet redovisar detta. Det är inte nödvändigt att dessutom ange anbudspriset.

Av det aktuella förfrågningsunderlaget framgår att anbudet med det lägsta anbudspriset kommer att antas och i sitt tilldelningsmeddelande har kommunen hänvisat till att det av förfrågningsunderlaget framgår att det anbud som uppfyller uppställda krav till lägsta pris kommer att antas. I tilldelningsmeddelandet har kommunen redovisat samtliga beräknade anbudspriser. Vidare anges att kommunen har kontrollerat SMAB:s anbud med anledning av lågt pris samt att kommunen funnit att anbudet uppfyller de ställda kraven. Förvaltningsrätten finner mot denna bakgrund att kommunen vid tilldelning av kontraktet har fullgjort sin skyldighet såvitt gäller beslutsmotivering enligt 9 kap. 9 § LOU.

Mot bakgrund av att utvärderingsmetoden framgår av förfrågningsunderlagets punkt 2.12 kan upphandlingen, enligt förvaltningsrättens mening, inte heller anses ha brustit i transparens när det gäller metoden för utvärderingen.

Bolaget har även gjort gällande att SMAB, med hänsyn till de mycket låga priser som offererats, inte kan ha uppfyllt upphandlingens obligatoriska krav. Bolaget har bl.a. anfört att produkterna måste vara tillverkade i Kina och att förfrågningsunderlagets obligatoriska krav på att FN:s Global

Compacts principer ska efterlevas inte kan vara uppfyllda. Bolaget har vidare anfört att kommunens antagande av SMAB:s anbud medför att konkurrensen inte kan upprätthållas. Som ovan angetts är det den som gör gällande att det föreligger fel i en upphandling som ska påvisa bristerna i denna. Bolaget har exempelvis inte närmare preciserat uppgifter om typiska kostnader för branschen, utan har i allmänna ordalag anfört att de priser som SMAB offererat i upphandlingen är så låga att förfrågningsunderlagets obligatoriska krav inte kan vara uppfyllda. Då bolaget därmed inte kan anses ha uppfyllt sin bevisbörda är det inte heller möjligt för förvaltningsrätten att ingripa mot upphandlingen i denna del.

Förvaltningsrätten konstaterar sammanfattningsvis att det i målet inte framkommit något skäl att enligt LOU ingripa mot kommunens upphandling. Vad bolaget i övrigt har anfört medför inte annan bedömning. Ansökan om överprövning ska därmed avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (DV 3109/1A LOU)

Sabina Kronholm
förvaltningsrättsfiskal

Målet har handlagts av Carl Martin Gölstam.

SVERIGES DOMSTOLAR

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kamrarrätten i Stockholm. **Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.**

Överklagandet ska ha kommit in till förvaltningsrätten **inom tre veckor** från den dag då klaganden fick del av beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Tiden för överklagandet för offentlig part räknas från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagandet infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kamrarrätten fordras att **prövningstillstånd** meddelas. Kamrarrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kamrarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. Klagandens person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Adress och telefonnummer till klagandens arbetsplats ska också anges samt eventuell annan adress där klaganden kan nås för delgivning. Om dessa uppgifter har lämnats tidigare i målet – och om de fortfarande är aktuella – behöver de inte uppges igen. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska ändringen utan dröjsmål anmälas till kamrarrätten.
2. den dom/beslut som överklagas med uppgift om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för en begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens dom/beslut som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Adressen till förvaltningsrätten framgår av domen/beslutet.

I mål om överprövning enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling eller lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster får avtal slutas innan tiden för överklagande av rättens dom eller beslut har löpt ut. I de flesta fall får avtal slutas när tio dagar har gått från det att rätten avgjort målet eller upphävt ett interimistiskt beslut. I vissa fall får avtal slutas omedelbart. Ett överklagande av rättens avgörande får inte prövas sedan avtal har slutits. Fullständig information finns i 16 kapitlet i de ovan angivna lagarna.

Behöver Ni fler upplysningar om hur man överklagar kan Ni vända Er till förvaltningsrätten.